

Եւ կ'արտանեն տերեւներ
 փրտած մարգերը խամուր.
 Օրն է ցրտին եւ հանդարտ,
 նիրհելու հետ են հովերն,
 եւ ամպերու կոյտն յոգնած
 դադարած արցունք թափելէ:
 Ամէն ինչ խոնջ է, միայն
 կայ Պատերազմը ճիւղաղ,
 Որ բոցածոծ մտրակով
 կու տայ չխարհի հարուածներ.
 Ամպերուն հետ սրբած են
 կիներն այրի մընացած
 Իրենց արցունքը կիզիչ,
 քաշքըշուելով միշտ իրենց
 Պարապ ու լուռ տուններուն
 քովէն. սրղաք կը խաղան
 Միշտ՝ առանց հոգ ընելու
 գորշ երկինքներն ու վիշտերն
 Որ կը սպաննեն, Դէպ չ'իտիս՝
 մարդիկ հազար ու հազար
 Սարսափելի մըթութեան
 մէջ անխընամ նետուած են
 Հասարակաց փոսերու
 մէջ խառնիխուռն, եւ վըբան
 Տղմուտ իրենց հողվարին
 Ճակատագիրն այսպանող
 կը ծիծաղի, տեսնելով
 որ կը հանգչին հետն անոնց
 Զորս կ'առէին, եւ իրենց
 սեւ ոսկորները կ'ըրթան
 կը խառնըին քըսմնելի
 պիղծ փրտութեամբ ոսկրերուն
 Եղբայրներու՝ որ գիրար
 կը ջնաւային փողոտել:
 Դէպ Արեւելք՝ հազարներ
 ինկած փռուած դիտապաստ՝
 Գետակներու հոսանքն,
 որ կը ներկեն կարմիրով,
 եւ սոսկումով կը լեցնեն
 ամէն հովիտ, ձոր ու փոր,
 Հրամցնելով բլուրներու
 վրայ գիւղակեր թռչուններն:
 Ո՛հ, արիւն կայ յափրացած
 երկրի վըրայ, եւ սպանումն
 Առօրեայ գործն է մարդուն,
 եւ այս բոլոր՝ ցրուելու
 Արթունքի մը ձանձորոյ
 թը, կամ ժամանցն ամպարիշտ
 Պոնաբարդի մ'անճարակ.
 այս ինչ սնապարծ պետութեան
 Համար համբաւ դիզելու,
 կամ բարգաւաճ գործելու
 Տուրեառն այն ինչ անարգ
 ռամպաբարոյ վարչութեան.
 եւ այս բոլորն ոտայնն է
 կըկուած սէրէն Հայրենեաց,
 Հիւսուած պատիւր սուտերով՝
 որոնց հաւատք կ'ընծայէ
 Դիւրահաւանն. այս բոլորն՝
 ատելութիւն եւ արիւն,
 Գերեզմաններ անանուն,
 զըրաւներ են զոր կու տան

Գերիներուն բռնաւորք:
 Եւ սակայն ինչպէս կրնամ
 Պարտաւ դընել քաջներուն՝
 որ կ'իջնեն վար ասպարէզ
 Անտրտունջ հոն մեռնելու,
 մինչ ես հանգիստ ապահով
 Տապանագիր կը գրծեմ՝
 իրենց, եւ կամ կը թըւիմ՝
 Երգիծաբան իբրը մարդ՝
 անոնց վըրայ ծիծաղի.
 «Եւ երէ ես կը խնդամ
 հոս ո եւ ի իրի վրայ՝
 Պատճառն այն է որ իրաւ»*.
 որովհետեւ տխրութիւնն
 Ամոքել չի կրնար բնաւ
 մարդուն վիշտերը տըխուր,
 Բայց երգիծանքը բացաւ
 ամենակոյր աչքն յաճախ:
 Քաւ լիցի ես պարտաւմ՝
 դատապարտեմ կամ Մուսան,
 Իմ նըպատակս էր կանգնել
 թումբ մ'հոսանքին դէմ մար,
 Թէն բառերս որ մըրըկին [տին,
 կը հրամայեն դուլ՝ դադար,
 Խաղաղութեան կամուրջին
 համար խիճեր ըլլան լուկ:
 Թրգմ. Հ. Արսէն ՂԱԶԻՆԵԱՆ

* Լրբ Պայրն.

ՀՈՐՈՅԻ ԵՂԻՇԵՆ

(Շար. տես Բազմավէպ, 1923 էջ 374)

Իւր սրբագրութիւնները

Յարգելի հեղինակը եթէ ինչ ինչ կէտերու մէջ յաջողներ է՝ սակայն սխալներ ալ չեն պակսիր, այսպէս.

Էջ 77. — «(Սատանայ) ի Յորդանանոյ յորձանսն սուգեայ կիզոս» (!) և կը յաւելու. «Այսչափ դարերէ ի վեր ոչ ոք ան դրադարձներ է այս անհոռի կարկտանին (...?) հեղձնու. (կ'երեւայ թէ սկզբնական քնազրին հեղձնու—ին առաջին հինգ տառերը ցեցակեր ըլլալուն՝ գաղափարով ապուշը կիզը յարմարացուցեր է անոր տեղ, առանց մտածելու թէ շուրջ այրիչ յատկութիւն ունի)»:

Բայց կը ներէ Հորոն, եթէ այդ իր ապուշ համարեալին հետ ըսեմ որ ջու-

ըը կիզիչ յատկութիւն ունի, եթէ ոչ բընական, գէթ շնորհաց կարգին մէջ. և այս գաղափարը Ս. Գրոց և Ս. Հարց քով անլուր չէ: Միթէ կ'անգիտանայ Հորոյ՝ «Ջրով կ'իզու գմեղս մեր այսօր» (ՇԱՐ. Բ. օր Յայտնութեան): Ինչպէս նաև Մակ. Բ. 21-22:

Էջ 17. — «Թէնդոս փոքր զոր անտեղիօրէն կը յիշատակենք պատարագի մէջ Ի շարս սրբոց». — Մեր տեսած և յիշատակած Թէնդոսը մեծն է, Դ. դարուն վերջն իշխողը Ոսկերեբանի օրով, 381-390, որուն վրայ զանազան ոճով մեղք, դարձ, զոյժով կը պատմուի առասպելախառն. և ոչ ուրեմն է. դարուն ապրողը, զոր Եղիշէ «Խաղաղասեր Ի Քրիստոս» կ'անուանէ³:

Էջ 39. — (Յետ) հինգ առարը սխալ կը համարի. ուղիղ՝ հինգ աւուրց և փաստ... ոչ լեզուաբանական կամ հեղինակութիւն՝ այլ իր մտածութիւնը միայն՝ թէ «աւուրցի վերջին ց անյայտացած (է) և օրինակողն անգիտակ է քերականութեան կանոնաց. հինգ աւուրցը կ'ըլլայ «աւուր», որ կը կազմէ ապագային քերականական բացառութեանց նմոյշ մը», կ'ակնարկէ Բագրատունին, ևն:

Հորոյ մեծապէս կը սխալի. հինգ առար ի գործածութիւնը առանց ցի սովորական է. ահա թուենք. Մննդ. Է. 10 Եւ եղև յետ եօթն առար.— Բ. 3 Եւ եղև յետ հարիւր և յիսուն աւուրն.— Բ. 6 Եւ եղև յետ քառասուն աւուր.— Յուդ. Բ. 9 Յետ հինգ աւուրն.— Մակ. Թ. 1 Յետ վեց աւուր.— Գործք. Ի. 1 Յետ հինգ աւուր.— ևն:

Այսքան օրինակ ո՛չ Բագրատունւոյ և ոչ Այտընեանի գիւտ են կարծեմ, և ոչ օրինակողներու՝ զորս մեղադրէ Հորոյ:

Օրինակներու մէջէն յայտնի կը տեսնուի կանոնը, ըստ քիմա չէ որ կ'ընենք.

երբ ուրեմն բացարձակ թուականը չէ հոլովուած (յոգն. սեռ. չէ). օրն ալ որ յետադաս է՝ ազատ է յոգնակի ըլլալէ:

Ընդհակառակն երբ նախադաս թուականն հոլովուած է, օր. երկուց, երեց, չորեց ևն. այն ատեն միշտ կը համաձայնի. որով ունինք Մննդ. Խ. 19 Յետ երեց աւուրց. Ելք. Գ. 18.— Յես. Գ. 2.— Թ. 16. Ա. Եզր. Թ. 4. Յուդ. Բ. 12. Մտթ. Ի. 2. 2. Ի. 63. Մրկ ժ. 1.— Յովհ. Դ. 43. Գործք. Ի. Խ. 17. ևն...

Դարձեալ նմանօրինակ կանոն. Երբ թուականը նախադաս է և յոգնակի ձև չունի, գրեթէ միշտ եզակի է օրը... այսպէս. «զհինգ, զվեց, զեօթն, զտասն օր, փինկ «զտասն աւուրս»ի, անթիւ օրիւ նակնեք Ելեց. Ղևտ. Թուոց. Բ. Օրենք. Դատ. Թագ.:

Մինչդեռ երբ թուականն յոգնակի ձև ունի զերկուս, զերիս, (զչորս) այն ատեն օրը յոգնակի միշտ. զերկուս, զերիս աւուրս. Յես. Բ. 16. 22. Ա. Թագ. Ի. 13. Դ. Թագ. Բ. 17. Ա. Մնաց. Ի. 12:

Էջ 48. — «Դուքս». կ'ըսէ «Այսչափ դարերն ի վեր ոչ ոք անդրադարձած է. այդ պարզ և ան յայտնի սխալը ուղղելու մտադիր եղած է»:

Այսչափ դարերու մարդիկ անտեղուութիւն կամ սխալ չէին տեսած. շատ լաւ կը մեկնուի դիմորոշին իմաստը, ըլլայ ցուցական (այս) դերանուն, ըլլայ տեղական մակարայով (աստ). Թողունք որ միակը չէ Դուքս հոտ. Գործք. Է. 4 «Յոռոս Դուքս այժմ բնակեալ է»:

Էջ 44. — տարբրաս. Դիմ. Ս. չի հանդուրժի. Թող կարգայ հայերենագետներու՝ Բագրատունւոյ, Այտընեանի և այլ հեղիւ նակներու քերականութիւնները:

Էջ 49. — «Որդեաց» ձևը չ'ընդունիր, վերապահ և թէական դիրքով մը «Որդեաց սեռականը եթէ ի նախնեաց գոր-

1. Տես նաև Անտիգեոմ, Բացատր. Շարափանց. էջ 91-92:

2. Անտիգեոմ, Բացատր. Շարափանց. էջ 115. — Արքերեմ, Լիպատար վարք Սրբոց. հտ. Ա. էջ. 108:

3. Դիմորոշ յօդերու վրայ տես Բագրատունւոյ ԶԱՐ. ԳԱՅԵԼՈՑ ԳԵՐ. էջ. 372-394, (Թ. 894). Թուոնեն. ՀԱՏԵՏԻՐ ԸՔԵՐԵՑՈՒՑ. Բ. Հատ. Վերնա 1910:

ծածուած է մէկէ աւելի անգամ կ'ընդու-
նիմ. իսկ եթէ Եղիշէի մէջ միայն, և այն
ալ մէկ անգամ, զըշագրի սխալ համա-
րելով կ'առաջարկեմ ուղղել որպէս ըստ
ընդհանուր տարազին և Բառարաններէն
ալ ջնջել որդեաց սեռականը»։ Հորոյ այն
ատեն միայն կրնար սպառնալ՝ եթէ այդ
ձեռք լեզուական կամ ճերականական կա-
նոնի մը հակառակ ըլլար. սակայն զի-
տենք որ շատ սովորական է քանի մը
բառերու կրկին ձևով հոլովումը, Դ. և
Բ. խառն (բարի-ւոյ-եաւ-եաց) և ա-
սոնք մասնաւորապէս ի վերջացող բա-
ռերն են։ Այսպէս ունինք՝ սնտի-ւոյ-
ոց-ւովք. Դ. հոլ, Դատ. Ե. 8 - Բ. Մն.
ԺԱ. 15. — Գ. Թագ. ԺԶ. 2, 13, 26. —
Յոր. ԻԷ. 12. — Սեռական, Բ. խառն.
ԵԼԶ. — Բ. Օր. — Ղև. — Գ. Թագ.
— Գ. Մակ. — Սոփ. — Երեմ. — Բ.
Պետր. — Սնտեօք. Յոր. — Ամովս, ևն։
Քաղաքացի -ւոյ-ւովք, Ա. Մակ.
— Քաղաքացի -ւոյ-եաւ-եաց-եաւք.
Բ. Մակ. և ասոր նման Արշակունի, Բա-
ղաստունի, Կարաւի, ջրի և ուրիշ նման
բառեր մ'ալ։

Ճիշտ այս մեր խնդրին նկատմամբ հե-
տաքրքրական է Ասորի բառին հոլովումը
Ս. Գրոց մէջ, ուր կը տեսնենք որ ի նախ-
նեաց՝ ոմն այս և ոմն միւս հոլովման ձեռք
կը նախընտրէ. այսպէս ասորի՝ իբրեւ Դ.
հոլովման բառ մ'է զրեթէ ամբողջ Ս. Գրոց
մէջ (ւոյ-ւովք-ւոց-ւովք). Ծննդ. —
Դատ. — Բ. Գ. Դ. Թագ. ևն...

Իսկ ամբողջ Մնացորդաց մէջ Բ. խառն.
(ւոյ-եաւ-եաց). Ա. և Բ. Մն. -ւոյ-
ւոց-ւովք ձեռք՝ բացառաբար միայն։

Այս պարագան մինչ Մնացորդաց զըր-
բերուն յատուկ Թարգմանիչ մը կ'ենթա-
դրէ տարբեր միւսներէն, միւս կողմանէ
յայտնի փաստ մ'է՝ թէ բառերու մը կըր-
կին ձևով հոլովումը յետսամուտ չէ, այլ
արդէն Ոսկեղաբու Թարգմանիչներու ցով
իսկ գոյութիւն ունեցեր է։

Որով շատ զարմանքի նիւթ պէտք չէ
պատճառէ որդիին «որդեաց» յոգն. սեռա-
կանը. որդին ալ ուրեմն թէ Դ. և Բէ Բ.

խառնին համեմատ կ'ըլլայ. լոյ-եաւ-
եաց. Եղիշէն զատ (զըր նոյն իսկ եթէ
աղաւաղում համարինք) այդ ձեռն ունին.
Միւ. Դո. — Ուսպ-կիւմաք։ Նոյնը կըր-
նանք ըսել հոգիին մասին. Հոգեաց (վանք)
ձեռն անձանթ չէ մեզ։

Էջ 50. — «Ձեր արարեալ և կատա-
րեալ իցէք»։ Կը զարմանամ որ հոս ալ՝
անգէտ ճերականական պարզ ոճի մը՝
իցէք իցի կը վերածէ։

Անթիւ օրինակներ թող տեսնէ ասոր
նման և մերձաւոր անսովոր ձևերով. իմ
ի մակնորհեմ իմեմ համակ ի մակտոտ և
ի կոխ մտեալ եմ (է). ֆ. ԲՈՒԶԱՆԴ. — Աշ-
խարհն այն ոստի զոցա եկեալ են. ֆ. ԲՈՒ-
ԶԱՆԴ։

«Որոց որպէս իրենանք յարադր վերա-
կացու լեալ իցեն»։ Ա. Տիմ. 12։

Որոց զաստուածայնտոյրիւն յանձինս ըն-
կայեալ իցեն. ԱԳԱՅԱՆԳԵՆՈՍ։

Եւ ոչ որս երբեք որպէս մարդկան ա-
րարեալ են վիշապաց կամ աօնիցեն. ԵԶԵԿԻԿ։
Միճիչն քո խառնալ իցեն. ՄԱՆԴԱԿՈՒՆԻԿ։
Երբ յուեալ էիր քո պատուիրանաց իմոց
(փխ. դու) կամ (էր). ԵՓՐԵՄ։

Եւ իրաւամբ Բագրատունիներ՝ և թոռ-
նեան՝ ալ մասնաւոր կերպով կը նշանակեն
թէ ոչ միայն անցեալ կամ անորոշ դեռ-
բայի, այլ և դիմաւորներու ցով սեռ.
տէր բայի, որով և բային գէմքը կը
փոխուի։

Էջ 50. — «Ձամենայն չարիսն որ
անցք անցին», անցքը ջնջել կ'ուզէ. ըստ
իս լաւագոյն պիտի ըլլար Հ. Գ. Նահա-
պետեանի հետ ուղղել անցք անցին = ան-
ցոյցին՝. և այս Եղիշէի համեմատ է. ըս-
տուգիւ ունի նոյն ոճը քիչ մը վերջ. էջ
113 «անցուցին զայս ամենայն»։

Էջ 51. — Եպիսկոպոսապետէն Հոռով-
մայ - Եպիսկոպոսն կ'ուղղէ, ըսելով «Ե-
ղիշէ որ զՀայոց կաթողիկոսը պարզա-

1. ԶԱՐԿԱՅԵՆՈՅ էջ 518 №. 1221. —

2. ԹՈՌՆ. ՀԱՏԵԼՈՅԻՐ ԸՆԹԵՐՍ.

3. ՈՒՂԱՅՐՈՒԹԻՒՆՔ 186.

պէս եպիսկոպոս կ'անուանէ, չէր կրնար եպիսկոպոսապետ անուանել Հռովմայ հայ-րապետը որ նոյնպէս միայն եպիսկոպոս Հռովմայ տիտղոսը ունէր կոստանդիանոսի տոնէն»։

Հիմա ևս նոյնն ունի, և անով միայն կրնայ ապացուցանել իր իրաւասութիւնները, Բայց թէ Հռովմայ հայրապետը եպիսկոպոսապետ անուանուի՝ մերիւնին համեմատութեամբ շատ բնական է. նա է Պատրիարք և այս տիտղոսը արդէն բաւական է. մինչդեռ մեր կաթողիկոսը ոչ միայն պատրիարք չէր՝ այլ և կաթուհի ունէր երկրորդական և ոչ ուղղակի Պատրիարքական Աթոռէ մը — կեանքիս։

Էջ 53. — Հաճոյ րոնեցաւ բանքն. կը սրբազրէ րոնեցան իրրև «պարզ քերականական սխալ»։ Գարձեալ անգիտութիւն քերականական ձեւի մը, որ ոչ միայն հազուագիւտ՝ այլ ընդհանուր է, թէ՛ Ս. Գրոց և թէ միւս մատենագրաց քով. «Այս բանը հաւատարիմ է և ճշմարիտ» Յայտ. իթ. 6. — Յորում էր աւանդաւ յորդոտակիք. ԳՈՐԾԲ. Ժ. 12. — Ազգեղ. Ռեքնակայ բանքն Եւսասայ. ԵՆՆԻ. իէ. 42. Պատմեցեք... կարդացեալ լիցի. ԵՍԹ. Ը. 13։

Հաճոյ րոնեցաւ բանքն. ԵՆՆԻ. իս. 37. իչյէ իրրև զգոյ պատգամք իմ Բ. Օր. ԼԲ. 2։

Տոսա կնոջն երկուս բեք. ՅԱՅՏ. ԺԲ. 14. Ամենայն րոցի որդոց մարդկան մեքք և հայոյնորիւնք. և դեռ նման անթիւ օրինակներ՝ Բագրատունեան՝ քով։

Էջ 48. — Յորովարոյն հողարոյտս — ուղ. ի հողարոյտս. — Տես յաջորդին մէջ։

Էջ 53. — Յանդուրն յարձակմանէն. ուղ. ի յանդուգն...

Շատ լաւ կրնար ըլլալ առանց ի նախդրի. այս ալ սովորական գործածութիւն է, վասն զի յ և զ սկսող բառերը երբ նախդր ուզեն տրականի և հայցականի մէջ՝ կը գեղջուին ի և զ նախդիրները... և յ զ սկզբնատառերը անոնց տեղը կը լեցնեն. այսպէս յ-ի մասին.

կատարած նոցա երբայ յատակս... փխ. ի յատակս. Երբիցես յարկս քո. փխ. ի. — յախտեանս փխ. ի յաւ. Յախտենից միւնչի յախտեանս (ի...ի).

Յոսմէ տաղտկացաւ... ո՞չ ապաքն յանցեցեցոցն. ԵՐԲ. Գ. 17 (Բ). անթիւ օրինակներ տես Բագր. Զարգացեալոցին՝ մէջ։

Եւ Հորոյ կը զարմանայ... և կը մեղադրէ միշտ ըսելով «տարակոյս չկայ թէ զարդափարոզաց սխալներն են»։

Էջ 56. — Ի մոտոս արեգականն, Հորոյ կ'ըսէ «ջնջել աւելորդն»։

Եթէ արեւ ըլլար պիտի չըսէր «ի մոտոս արեգուն»։ Ինչ անտեղութիւն կայ։

Էջ 56. — Եւ զի այս պարզեք ոչ ամենեցուն է անկ. — այս պարզեք.

Պարզեցը ուղիղ է. ինչպէս շատ բառեր ալ ունինք, որոնց թէև եզակի ձևն կ'ալ յայտնայ իր անեզական կը գործածուին սովորաբար. ինչպէս՝ պատճառք, պատիժք, անկողինք, մահիճք, շապիկք, ձորձք, հողք, ոգիք՝. «Փանգրի ի վերայ ետրա թալիսեցաւ մեզ պարզեք անմահութեան»։

Եւ Հորոյ միշտ կը պնդէ հակառակը. ինչպէս էջ 62 «Լաւազոյն կը համարիմ պատճառք — ները պատճառի փոխել»։

Էջ 56. — Անկ եր տեսանէ շտապ. — զշտապ։

Զարմանալի է որ Հորոյ՝ սիրող քաղցրածայնութեան և վտարող դիմորոշ յօդերու իրրև խժաճայնութիւն՝ հոս հեղինակին սահուն ըլտապը, որ անորոշ հայցէ՝ կ'ուզէ զշտապ ընել. արդեօք ունիթոռներու վերջին շառաւիղն է, որ ը-ը որ շ-ին հետ հայցականի տեղը կը բռնէ՝ կ'ուզէ զըշտապ ընել...

Էջ 56. — Գունդն մնացելոցն — Գունդը մնացելոց. — աւելորդ է յօգնակի ընելը։

Էջ 56. — Ոչ որպիս կարծեր զպատեք յազմն — պատեքազմն։

Կարծեր ներգործականին հետ միացած է իմաստով մը, որով շատ լաւ է հայց...

1. Անդ. էջ 253, Բ. 549.

2. Անդ. էջ 426-7. Բ. 1067. Գի մասին ալ.

3. Անդ. էջ 56. Բ. 127.

4. Շարակ. Յինանց Գ. Գը.

Էջ 60. — Իբրև հոսն բէ... դարձեալ հմ. ինչո՞ւ չի հաւելիր այս ձեռն. օրինակներ շատ ունինք թէ՛ Ս. Գրոցի՝ մէջ և թէ այլուր. ինչպէս Փաւստոսի մէջ:

Էջ 72. — Որոյ քաղաքի քաղաքացիս. սրբ. որոյ քաղաքացիս. Եղիշէի մէջ և դաժը շատ լաւ է. Ս. Գրոցի մէջ ալ ունինք այն ձևը:

Էջ 57. — Զաւորեմն գլխավորաւ. սրբ. զանօրէնն վասակաւ. — Զ վասակին վերայէն վերցնելու բնաւ պատճառ չկայ, մանաւանդ թէ հարկ է հոն խօսքը զօրացնելու համար, ինչպէս Մենդ. ԺԹ. 9 «Եւ բաւադատեմ զայրն զՂովոս»:

Էջ 64. — Գանգի թի ի դոյն միտս. կը սրբազնէ երէ փոխանակ թի ի, և կ'ըսէ որ թի ի և երէի գործածութիւնը խառնուեր է, և երէ կարծես աւելի (սակեղարու) Ե. դարու կ'ուզէ դնելու — Սակայն հինքերուն ցով կարծեմ խտրութիւն չկայ, որով աւելորդ է ցնցելու և ձգնելու դիմել երէն թի ի փոխութիւնը ցուցնելու համար: Ահաւասիկ խառն և անխտիր գործածութիւն. «Երէ թողուս զմեզ նոցա, թո՛ղ, ապա թի ոչ» Մենդ. ԼԲ. 31. «Գիտաց նոյ թէ ցածուցեալ են» Մենդ. Ը. 11. — «Գիտացես թի ես հմ Տէր» ԵԼԸ. Ը. 22. — «Զի գիտացես երէ չիբ այլ ոք» ԵԼԸ. Ը. 10 «Զի գիտացես թի չիբ ոք» ԵԼԸ. Թ. 14: «Յերկնից թի ի մարդկանէ... երէ աւեմը եթէ յերկնից». Մարկ. ԺԱ. 31:

«Արժան է հարկ տալ կայսեր երէ ոչ, տացո՞ւք թի ոչ տացուք» Մարկ. ԺԲ. 14:

Էջ 65. — Զի անձանց ատելի եք. — հաւանաբար ատողք: — Բայց միթէ ատելի՞ ատողը չի՞ նշանակեր, և լաւագոյն ձև չէ՞. տես Բագրատունի՞, Թոռնեան՞:

Էջ 66. — «Գուցաց իբրև սոխձ. ուղիղ՝ իբրև զառիւծ: — Միթէ միշտ ստիպուած զ պետք է առնէ իբրևը. Հորոյ կ'անգիւտանայ սովորական ձեւերը առանց զ—ի. իբրև մանուկ, իբրև հովիւ մի, իբրև ոչ»

խար, իբրև դժոխք, իբրև ճառագայթք, (Էս. Խ. 11 ԻՊ. 7. — Առակ. Ա. 12):

Էջ 68. — Մանասանդ զի նշանք ես... յաղոցեալ լինէր. — Լինէին. ասոր վրայ արդէն 56ի մասին գրեցիրը:

Էջ 70. — Ամարտի. Հմերանի — ամարայնի, ձմերայնի աւելի հեշտալուր է. Ամարանին ալ աւելի քերականական է:

Էջ 70. — «Բաւերտ վայրենի — վայրենի ընդօրինակողներն են — վայրի»: Բայց ես կարծեմ որ վայրի և վայրենի հոմանիշ են. յոյն ἄγρος և ἄγρουν դէմ. այսպէս. Մենդ. Բ. 20 ցազանք վայրի — նոյնպէս. ՅԵՍ. ԻՊ. 5 ցազանս վայրենիս — տաճարիս տաճարիս. — ՅՈՐ. Ե. 23 ցազանք վայրենիք — ծիրքս չար ἄγριοι — bestiae terrae. ՄԵՆԴ. ցազանայն ցազանս վայրի — ԵԼՔ. ԻՊ. 11... վայրի — տաճարիս ծիրքս:

Հ. Ե. ՓԵՏԻՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԱՅԼԵԻԱՅԼԻՔ

Պ. Ա. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՀՈՈՎՄԱՍ ՄԷՋ

Նոյ. 5-ին երեկոյեան հինգուկէսին, Venetoի վրայ նայող «Stuard» սրահին մէջ, բացումը տեղի կ'ունենար հայ նկարչէ մը սարքուած ցուցահանդէսին:

Մամուլի, իտալական և օտար Պետութեանց ներկայացուցիչներէն զատ՝ արուեստագէտներու և արուեստասէրներու երկսեռ բազմութիւն մը հոն ներկայ էր:

Բացանք ճառը կարողաց զրաբիտուհի Տիկ. Բերտոն Մոնդանարելլա, ծանօթացնելով հրաւիրեալներուն՝ արուեստագէտին անձն ու գործը, ստորորոշած միոյն հանդէպ ամենաջերմ համակրանքով և միւսին անկեղծ հիացումով, ճառը՝ զոր կ'արժէր ամբողջութեամբ թարգմանելով հոս տալ հայ ընթերցողներուն, (ցուցնելու համար թէ ի՞նչ գնահատումով և հա-

1. ԱՅԿ. Էջ. 210. Թ. 504-5.

2. Հասցեալի բնութեան.